

Preporuke za odlaganje medicinskog otpada na deponije tokom pandemije virusa COVID19

Medicinski otpad predstavlja **potencijalni izvor infekcije**, stoga je neophodno da se bezbedno i na odgovarajući način sakupi, tretira i odloži. Dodatan problem je da tokom pandemije, uprkos uobičajenoj praksi razdvajanja bolničkog otpada na infektivni i neinfektivni, obično smatramo da je sav bolnički otpad infektivan u cilju primene principa predostrožnosti.

! U zemljama u razvoju postoji nedostatak odgovarajućeg sistema za tretman medicinskog otpada, pa deponije postaju krajnja destinacija za ovaj tip infektivnog otpada.

! Neophodno je da svi radnici na deponiji budu zaštićeni od opasnosti medicinskog otpada.

Povećane količine medicinskog otpada, u poređenju sa uobičajenom praksom, moraju se tretirati i odlagati na bezbedan način. Pravilno odlaganje ovakvog otpada podrazumeva 4 ključna koraka:

1.

**ŠTO
BEZBEDNIJE TO
BOLE**

! Ukoliko ne postoji termički tretman medicinskog otpada onda prva opcija podrazumeva odlaganje na sanitarnu deponiju!

! Apsolutno se mora izbeći odlaganje medicinskog otpada na smetlišta!

2.

**NEMA
KONTAKATA**

! Radnici na upravljanju otpadom i sakupljači otpada ne smeju da dođu u kontakt sa medicinskim otpadom tokom odlaganja.

3.

**NEMA
UOBIČAJENIH
AKTIVNOSTI**

! Medicinski otpad ne bi smeo da se odlaže u okviru redovnih aktivnosti na deponiji.

! U slučaju donošenja medicinskog otpada na deponiju radnici moraju biti informisani o tome i posebne mere opreznosti moraju biti preduzete:

Ukoliko je moguće nositi maske i rukavice.

Svakako **izbegavati direktan kontakt** sa otpadom.

Otpad mora biti istovaren **što je bliže lokaciji** za odlaganje (kako bi sprečili ponovno prebacivanje jer npr. vetar može da oduva otpad).

Otpad mora da bude **odložen odmah nakon istovara** kako ne bi predstavljao dodatni potencijalni izvor zaraze za životinje, ptice i ljude – naročito ukoliko se na deponiji nalaze i sakupljači otpada.

4.

**ODLOŽITI ŠTO
DUBLJE I
IZOLOVATI**

! Opšti je princip za odlaganje medicinskog otpada na deponije, a postoje četiri načina da se to postigne:

**Odlaganje
medicinskog otpada
na dnevnoj lokaciji za
odlaganje**

- iskopati plitku rupu u koju se odloži medicinski otpad
- prekriti zemljom
- dodati novi sloj otpada, debljine najmanje 2m
- osigurati da medicinski otpad nije dostupan sakupljačima

**Koristiti stari deo
deponije**

- pronaći deo deponije koji gde je otpad bar 3 meseca star
- iskopati rupu dubine min 2 metra
- napuniti je medicinskim otpadom
- prekriti iskopenim otpadom
- dodati sloj zemlje visine 0,5-1m
- osigurati da medicinski otpad nije dostupan sakupljačima

**Napraviti posebne
jame za odlaganje**

- izolovati i ograditi deo deponije
- iskopati rupu dubine min 2m
- odložiti medicinski otpad u slojevima uz prekrivanje slojeva zemljom
- dodati kreč ukoliko je moguće
- napuniti maksimalno do 0,5m ispod površine i popuniti zemljom
- ograditi lokaciju da medicinski otpad ne bi bio dostupan sakupljačima

Inkapsulacija

- metalni ili plastični kontejner popuniti $\frac{3}{4}$ zapremine otpadom
- popuniti ostatak plastičnom penom, bitumenskim peskom, cementnim malterom ili glinom kako bi ga zapečatili
- nakon što se sloj na vrhu osuši, kontejner se može odložiti na deponiju

Međunarodna asocijacija za upravljanje čvrstim otpadom (ISWA) poseduje najveću *online* biblioteku dokumenata na temu upravljanja otpadom: www.iswa.org/media/publications/knowledge-base. U ovoj bazi znanja možete pristupiti više od 4.000 dokumenata, a najmanje 150 se odnosi na medicinski otpad.